

Hot issues

IVO KUYL: Peter Sellars, die ons onlangs een bezoek bracht, gebruikte op een zeker moment als inspirerende metafoor 'het leven van de natie'. Hij vroeg daarbij naar het beeld van de natie, hoe mensen vorm trachten te geven aan hun samenleven met anderen. In België, in Brussel is dat een acuut probleem, gezien de politisering, gezien het feit dat er overal 'schotten' geplaatst worden. Brussel b.v. wordt nooit als 'een stuk samenleving' voorgesteld, maar als 'een probleemgeval', terwijl het gaat om een 'mixed culture' die kansen biedt, waar mogelijkheden zijn. We willen dat 'leven van de natie' stimuleren, we willen een ontmoetingsplek zijn. Het gaat immers om communicatie die grensoverschrijdend is, die de schotten opheft en probeert rekening te houden met een reële werkelijkheid en niet met een ideële wereld. Dat veronderstelt een openheid naar de wijk hier, Molenbeek, naar de Franstalige gemeenschap, naar alle mogelijke segmenten van de samenleving. We willen ontmoeting en communicatie tussen diverse culturen, gemeenschappen, groepen bevorderen, maar ook tussen makers en publiek. Wil je theater en gemeenschap weer bijeenbrengen dan moet je op zoek naar de actualiteit, naar de 'hot issues' in het leven van de natie. Dat betekent dat je mensen moet verzamelen rond die 'hot issues', maar dat verkeer loopt niet in één richting; er zijn mensen die zelf afkomen met iets. Het is een voortdurend proces van onderhandeling. Als je die inhoudelijke lijnen doortrekt, kan je waarschijnlijk niet meer spreken over repertoire in de traditionele zin van het woord; het betekent dat je de makers uitnodigt om een nieuwe dramaturgie te ontwikkelen.

JAN GOOSSENS: Het zou een verraad aan het repertoire zijn te zeggen dat het zich beperkt tot de Grieken en consoorten en de ondertussen al gesacraliseerde twintigste-eeuwse auteurs. We moeten ons nu al vaak verdedigen tegen de bewering dat de KVS geen repertoiretheater meer speelt. Een onzinnige bewering. We zullen

uitdrukkingsvormen creëren m.b.t. de gemeenschap en de stad zowel via klassieke auteurs en teksten als via teksten die nog niet bestaan en auteurs die nog niet gekend zijn.

IVO KUYL: We zitten in een zoekfase. Op dit ogenblik zijn de hoofden gistend. Je zou kunnen zeggen dat er op den duur een verschuiving zou kunnen optreden van het spelen van repertoire – in de zin van toneelstukken opvoeren – naar iets creëren vanuit het engagement van de makers die in huis zijn en die door ons of door henzelf zijn samengebracht rond hot issues, een dossier, een thema, materiaal. Zo kunnen we bijdragen tot een nieuw repertoire, dat soms niet zomaar in woorden te vatten zal zijn, dat multidisciplinair, interdisciplinair zal zijn, bewerkingen van teksten, montages, collages, noem maar op. Misschien gaat eerder de mededeling primeren dan het bestaan van de tekst. Maar als het opvoeren van een bestaande tekst de meest adequate expressievorm is, dan moet dat gewoon gebeuren.

HILDEGARD DE VUYST: Vanuit die keuze moet opnieuw gekeken worden naar de organisatie van het huis. We zullen moeten ondervinden wat de meest adequate structuren zijn om dit verhaal, deze keuze tot stand te brengen. De bereidheid dat uit te zoeken is er bij iedereen rond de tafel. Als we kunnen evolueren naar een opener, gediversifieerder, zich voortdurend ontwikkelende visie op wat repertoire is of kan zijn, dan moet zich dat vertalen in open en gediversifieerde structuren hier in huis. De hele culturele sector heeft de mond vol over openheid, democratisering, participatie, maar de manier waarop culturele instellingen dat in hun interne structuren vertalen, vertoont een onwaarschijnlijke discrepantie met die intenties. Dat vind ik vreemd; daarover wordt niks gezegd, dat is geen onderwerp van gesprek.

JAN GOOSSENS: De manier waarop wij hier dagelijks zowel artistiek als op de andere vlakken proberen te functioneren blijft vrij uitzonderlijk. Bij het Publiektheater worden wel enkele stappen gezet en ook Het Toneelhuis heeft in

zijn parcours belangrijke ontwikkelingen doorgevoerd; er zijn een aantal mensen rond Luk Perceval die meepraten, maar toch wordt er voor de beslissingen nog altijd erg gedacht in het patroon van een stadstheater met een intendant aan het hoofd.

De sociale mix

HILDEGARD DE VUYST: Het klopt dat in die hele discussie over 'de publieke mix' (cf. het boek dat Joost Houtman voor Het Toneelhuis maakte) uitspraken gedaan worden die op het eerste gezicht bedreigend lijken voor de artistieke autonomie. Het behoort wel tot de taak van politici om dat soort van uitspraken te doen, alleen krijg ik er een probleem mee als aan een gebrekkige sociale mix strafmaatregelen gekoppeld worden. Ik begrijp de bekommernis van bijvoorbeeld Patrick Janssens wel, maar die is niet breed genoeg geformuleerd. Het gaat toch niet alleen om een sociale mix, maar ook om een culturele, etnische, politieke mix, waar het vandaag niet alleen het theater aan ontbreekt, maar de hele maatschappij. Het hoger onderwijs op kop.

JAN GOOSSENS: Die publicatie is een moedig en zinvol gebaar van Het Toneelhuis, maar ik vraag me af of ze niet anders ingevuld had moeten worden.

HILDEGARD DE VUYST: Ik vind niet dat een theatermaker die zich vragen stelt over zijn publiek de facto zijn artistieke autonomie opgeeft. Je kunt het omdraaien: door een sterkere dialoog met je publiek aan te gaan, door de toeschouwers terug au sérieux te nemen, versterk je je autonomie. Er is een heel terrein dat door de doorgedreven artistieke autonomie in de jaren '80 blank is komen liggen en dat ingepikt werd door de commerciële podiumkunsten, zoals de musicals van Geert Allaert. Het is de hoogste tijd dat terrein terug te veroveren.

IVO KUYL: Je mag natuurlijk niet de discussie verengen tot 'ik moet zoveel mogelijk mensen in mijn zaal krijgen'. Bij elke voorstelling moet je opnieuw proberen nadenken wie je eigenlijk met die productie wil bereiken. Dat kunnen er vijf of dertig of tweehonderd zijn, naargelang van de doelgroep. Falen of niet falen is dus niet afhankelijk van het aantal mensen in je zaal. Op die lijn proberen wij zo consequent mogelijk na te denken. Hoever moet je gaan in het werven van je publiek? Wat betekent dat, 'die publieke ruimte heroveren'? Dat kan zeer ver gaan. Arne Sierens zegt dat hij het materiaal waarover hij schrijft 'ontneemt' aan zijn publiek om het dan in een soort van betoverde, getransformeerde

**WIL JE THEATER EN GEMEENSCHAP WEER BIJENBRENGEN,
DAN MOET JE OP ZOEK NAAR DE ACTUALITEIT, NAAR DE
'HOT ISSUES'. DAN KAN JE NIET MEER SPREKEN OVER
REPERTOIRE IN DE TRADITIONELE ZIN VAN HET WOORD;
HET BETEKENT DAT JE DE MAKERS UITNODIGT OM EEN
NIEUWE DRAMATURGIE TE ONTWIKKELEN.**